

Κυριακή Δ' Λουκά (Αγ. Γρηγόριος Παλαμάς)

Κυριακή Δ' Λουκά – Λόγος στο ευαγγέλιο που λέγει «βγήκε ο σπορέας να σπείρει τον σπόρο του» (Αγ. Γρηγόριος Παλαμάς)
Βγήκε ο Κύριος να σπείρει τον σπόρο του. Πού; Στις καρδιές των ανθρώπων γιατί αυτές είναι τα χωράφια που δέχονται τα πνευματικά σπέρματα. Από αυτές άλλες μοιάζουν με δρόμο, καταπατημένες κατά κάποιο τρόπο και καταπιεσμένες από τους πονηρούς λογισμούς και τα πάθη και από τους επόπτες αυτών,

τους πονηρότατους δαίμονες, άλλες μοιάζουν με πετρώδη γη, όσες από μικροψυχία και πώρωση δεν μπορούν να συγκρατήσουν μέχρι το τέλος τα σπέρματα της διδασκαλίας και να καρποφορήσουν με αυτά καρπούς προς αιώνια ζωή, και άλλες μοιάζουν με γεμάτο από αγκάθια έδαφος, επειδή το ενδιαφέρον τους συγκεντρώνεται στα κτήματα και τον πλούτο και τις πρόσκαιρες απολαύσεις και στα προερχόμενα από αυτές.

Καθώς λοιπόν παρατηρούνται πολλές διαφορές στις καρδιές των ανθρώπων, «βγήκε» λέγει, «ο σπορέας να σπείρει τον σπόρο του· και καθώς έσπερνε, άλλος έπεσε στο δρόμο και καταπατήθηκε και το κατέφαγαν τα πετούμενα του ουρανού». Ένα μέρος λοιπόν, λέγει, ότι έπεσε στο δρόμο, δηλαδή σε καρδιές που ή ήταν έξω από την κύρια και ευθεία οδό, γι' αυτό και καταπατήθηκε από τους πονηρούς δαίμονες που περπατούν στον κακότοπο, ή ήταν στην πονηρή οδό αυτών, γι' αυτό και τα πετεινά τού ουρανού, δηλαδή τα εναέρια πονηρά πνεύματα, τον κατέφαγαν και τον αφάνισαν, και έτσι οι άνθρωποι εκείνοι είναι σαν να μη άκουσαν καθόλου τον λόγο τού Θεού· γιατί λέγει, «εκείνοι που έπεσαν δίπλα στο δρόμο είναι οι άνθρωποι που άκουσαν, έπειτα έρχεται ο διάβολος και αφαιρεί από τις καρδιές τους τον λόγο, για να μη σωθούν πιστεύοντας». «Και άλλο μέρος», λέγει, «έπεσε στην πέτρα», ενώ ο Ματθαίος λέγει, «στα πετρώδη μέρη», δηλαδή σε πωρωμένη και σκληρή καρδιά, μέσα στην οποία δεν μπορεί να εισχωρήσει ο λόγος, ώστε να την κυριεύσει με δύναμη και να ριζωθεί κατά κάποιο τρόπο μέσα σ' αυτήν. Γι' αυτό και λέγει, «αφού φύτρωσε, ξηράθηκε, γιατί δεν είχε ικμάδα»· δηλαδή, αφού έμεινε λίγο και φάνηκε να προοδεύει κάπως, έπειτα εξαφανίσθηκε, καθώς προέκυψαν κάποιοι πειρασμοί, χωρίς να μπορέσει να φέρει τέλειο καρπό εξ' αιτίας τής αδυναμίας της προαίρεσης· γιατί λέγει, «εκείνοι που έπεσαν πάνω στην πέτρα είναι εκείνοι που όταν ακούσουν τον λόγο τον δέχονται με χαρά, δεν έχουν όμως ρίζα, αλλά πιστεύουν προσωρινά, και σε καιρό πειρασμού απομακρύνονται». «Και άλλο μέρος έπεσε ανάμεσα στα αγκάθια», δηλαδή σε καρδιές που είναι τελείως προσκολλημένες στα σωματικά και πρόσκαιρα και βιοτικά και βυθισμένες στις φροντίδες γι' αυτά και στις ηδονές από αυτά. Γι' αυτό και αφού βλάστησαν τα τέτοια αγκάθια μαζί με τον σπόρο, τον κατέπνιξαν και τον αφάνισαν. Γιατί λέγει, «αυτό που έπεσε στα αγκάθια είναι εκείνοι που άκουσαν τον λόγο, αλλά πορευόμενοι μέσω των φροντίδων και του πλούτου και των ηδονών τού βίου πνίγονται μαζί μ' αυτά και δεν φέρουν καρπό». Αφού ο Κύριος απομάκρυνε

έτσι και αποδοκίμασε και εκείνους που δεν πρόσεξαν στη διδασκαλία τού θείου Πνεύματος, και που αυτοί είναι όσοι έπεσαν δίπλα στο δρόμο, και εκείνους που πρόσεξαν βέβαια, αλλά για λίγο, και που είναι αυτοί που μοιάζουν με πετρώδη γη, και εκείνους που τη δέχθηκαν οπωσδήποτε και την κρατούν με γνώση, αλλ' έχουν διαφθαρεί από τον πλούτο και τη δόξα και την απόλαυση (γιατί αυτοί είναι οι ακανθώδεις), έπειτα με την παραβολή εισάγει και παρουσιάζει ποιοι είναι οι ευδόκιμοι, λέγοντας, «το άλλο μέρος έπεσε στο εύφορο το έδαφος», δηλαδή σε ψυχή που έχει καλή και αγαθή προαίρεση, η οποία και δέχεται με προθυμία και κρατεί μέσα της τον λόγο τής διδασκαλίας, μη επιτρέποντας στους εχθρούς τής σωτηρίας της να δημιουργήσουν μέσα από αυτήν είσοδο, και τον φυλάσσει υπομονετικά, μένοντας με σταθερότητα στα όσα άκουσε, με το να υποφέρει, με γενναιότητα τους πειρασμούς και τελεσφορεί, απορρίπτοντας τον χρηματιστικό και απολαυστικό και ρευστό βίο, και φέρει καρπό, όπως λέγει ο θείος Μάρκος, «που ανεβαίνει και αυξάνει σε τριάντα και εξήντα και εκατό φορές περισσότερο». Θα μπορούσε όμως κάποιος να ονομάσει αυτά δουλεία, μισθοφορία, υιότητα. Πραγματικά αυτός που πλησιάζει τον θεό αληθινά, πρώτα βέβαια ως υπεύθυνος είναι δούλος εξ αιτίας τής πρώτης ανυποταξίας και ανυπακοής, έπειτα, αφού δουλεύσει, επιθυμεί και μισθό, και αφού προκόψει στην αγάπη, είναι σαν υιός πλέον, που έχει φθάσει στην κατοχή τής αρετής και υπακούει κατά τρόπο φυσικό και αβίαστο στον ουράνιο Πατέρα. Ας προσπαθήσουμε, αδελφοί, ή τη θεία υιοθεσία να κερδίσουμε με την αγάπη προς τον θεό, την απομάκρυνση από όλα τα γήινα, και τη διαρκή προσευχή και ψαλμωδία και απερίσπαστη προσήλωση σ' αυτά, ή να συνταχθούμε με τους μισθωτούς, κατορθώνοντας την σε όλα εγκράτεια κατά τον αγώνα, ή να συναριθμηθούμε με τους δούλους πενθώντας τις προηγούμενες αμαρτίες μας· όποιος είναι έξω και από τα τρία αυτά, είναι έξω από τον χορό των σωζομένων....Ας ακούσουμε λοιπόν, αδελφοί, και εμείς με σύνεση, παρακαλώ, προ πάντων το ότι δεν είπε ο Κύριος, ότι βγήκε να οργώσει τα λογικά χωράφια, ούτε να κατακόψει δυο και τρεις φορές και να ξερριζώσει τις ρίζες τών άγριων βοτανών και να καταθρυμματίσει τους βώλους, δηλαδή να προκαλλιεργήσει τις καρδιές και τις διάνοιές μας, αλλά βγήκε απευθείας να σπείρει. Γιατί; Επειδή η πριν από τη σπορά καλλιέργεια αυτή της ψυχής πρέπει να γίνεται από μας. Γι' αυτό και ο πρόδρομος του ευαγγελίου τής χάριτος από πριν προέτρεπε με μεγάλη φωνή, λέγοντας, «ετοιμάσατε την οδό τού

Κυρίου, κάμετε ευθείς τους δρόμους του», και «μετανοείτε, γιατί πλησίασε η βασιλεία τών ουρανών».

Ετοιμασία βέβαια και αρχή μετάνοιας είναι η αυτομεμψία, η εξομολόγηση, η αποχή από τα κακά. Αλλά και επί πλέον απειλεί εκείνους που δεν είναι έτσι προετοιμασμένοι, ώστε να φέρουν καρπούς άξιους της μετάνοιας· γιατί λέγει· «κάθε δένδρο που δεν κάμνει καλό καρπό κόβεται και ρίχνεται στη φωτιά». Εκκοπή ασφαλώς είναι η απόφαση του θεού εναντίον εκείνων που αμαρτάνουν αμετανόητα, σύμφωνα με την οποία, αφού αποσπασθούν και από την παρούσα και από τη μέλλουσα ζωή, παραπέμπονται, αλλοίμονο, στην άσβεστη γέεννα του πυρός.

Ας μετανοήσουμε λοιπόν, αδελφοί, και ας δείξουμε καρπούς άξιους της μετάνοιας· ας απομακρυνθούμε καθένας από τις κακίες του· ας μάθουμε να λέμε και να πράττουμε καλά· ας καταστήσουμε τους εαυτούς μας πρόθυμους για την υποδοχή τού ουράνιου σπέρματος, του λόγου τής ζωής· ας σταματήσουμε τη γλώσσα μας από τα κακά (ποιά είναι αυτά; η ματαιολογία, η κατηγορία, η καταλαλιά), και τα χείλη μας, ώστε να μη εκστομίζουν όρκους και ψεύδη και φλυαρίες. Προφανώς αυτά είναι τα από την παραβολή λεγόμενα πονηρά πετεινά τού ουρανού, τα οποία κατατρώνουν και αφανίζουν το καλό σπέρμα. Γιατί κάθε λόγος είναι κατά κάποιο τρόπο εναέριο πτηνό· γι' αυτό και κάποιοι ονόμασαν τους λόγους πτερόεντες. Ο πονηρός όμως λόγος, βγαίνοντας από τον πονηρό θησαυρό τής καρδιάς, σαν από φωλιά, μέσω του στόματος, αφαιρεί τον αγιασμό τής ψυχής· γι' αυτό και ο Κύριος λέγει αλλού, ότι «αυτά που βγαίνουν από το στόμα είναι εκείνα που μολύνουν τον άνθρωπο». Να μη βγαίνει λοιπόν λόγος σάπιος από το στόμα σας αλλ' εκείνος που είναι ικανός να προσφέρει εποικοδόμηση σ' όσους τον ακούνε.

Κανένας λοιπόν από σας να μη είναι τόσο προσηλωμένος στα βιωτικά, ώστε ν' απολιθωθεί κατά κάποιο τρόπο από αυτά, και να μη μπορεί ν' ανοίγει τα αυτιά και την καρδιά στη δροσιά τών λόγων τής διδασκαλίας τού Πνεύματος. Γιατί δηλαδή το χώμα τής γης, όταν δέχεται τη βροχή, φουσκώνει και μαλακώνει και λιπαίνεται, ενώ το κεραμίδι μένει σκληρό και ξηρό και

αδιάλυτο; όχι γιατί η γη θερμαίνεται με τις ακτινοβολίες τού ηλίου, αλλά δεν κατακαίεται, γι' αυτό και έχει ανοιχτούς τους πόρους προς υποδοχή τής βροχής, ενώ το κεραμίδι κατακαϊόμενο από τη βίαια επαφή με τη φωτιά έχει τους πόρους στο βάθος δυνατά σφραγισμένους και κλειστούς, ώστε να μη μπορούν να δέχονται τη βροχή, έστω και αν είναι πάρα πολύ λεπτή; Έτσι και αυτός που κατέχεται από τα σωματικά και τα γήινα και τα βιωτικά σκληρύνεται υπερβολικά και για πάντα στην καρδιά και έχοντας νεκρωμένη τη διάνοια πριν επιστρέψει στη γη δεν συναισθάνεται την από τον θεό διδασκαλία· αυτός όμως που χρησιμοποιεί τον κόσμο αυτό και σύμφωνα με την παραίνεση του αποστόλου δεν κάνει κατάχρηση αυτού, θα είναι έτοιμος να ζητεί και ν' ακούει με σύνεση και να ενεργεί με ζήλο και προθυμία και τα ουράνια· και όχι μόνο ν' ακούει έτσι, αλλά και να κρατά μέσα του τη διδασκαλία και να την μετατρέπει σε έργο, για να μακαρισθεί από τον Κύριο εξομοιούμενος με τον πιστό και φρόνιμο δούλο· γιατί λέγει· «αυτός που ακούει τους λόγους μου και τους εφαρμόζει, αυτόν θα τον θεωρήσω όμοιο με φρόνιμο άνδρα».

Αυτός που παραδίδεται αποχαυνωμένος στη γαστριμαργία και το υπερβολικό ποτό και τις απολαύσεις και τη μέθη να μη το κάνει αυτό στο εξής, αλλιώς μάταια θα δεχθεί το ουράνιο σπέρμα, τον λόγο τής διδασκαλίας. Γιατί δεν θα μπορέσει να φανεί καρποφόρα γη για τον θεό. Όλοι εσείς γνωρίζετε ότι, όταν το υγρό υπερχειλίζει στα σπαρμένα χωράφια, αυτά δεν μπορούν να φέρουν καρπό· πώς λοιπόν θα μπορέσει να παρουσιάσει ουράνιο καρπό μια καρδιά που είναι καταμουσκεμένη με απολαύσεις και κρασοπότια; Αυτός που περιέπεσε σε κάποια ακαθαρσία πορνείας ας επιστρέψει και ας απομακρυνθεί απ' αυτήν και ας καθαρίσει τον εαυτό του με τη μετάνοια. «Μήπως δηλαδή αυτός που πέφτει δεν σηκώνεται, ή αυτός που απομακρύνεται δεν επιστρέφει;». Γιατί αν κυλιέται σ' αυτόν τον βόρβορο, πώς δεχόμενος το θείο μύρο θα το κρατήσει μέσα του αβλαβές, το πολύτιμο μαργαριτάρι, εννοώ τον σωτήριο λόγο; Το μαργαριτάρι δεν φοριέται σε χοίρο, και το μύρο από τους συνετούς δεν ανακατεύεται με τον βόρβορο· γιατί είτε κάποιος χύσει αυτό και το αναμίξει με την κοπριά, είτε το

βάλει σε ακάθαρτο σκεύος, όμοια αχρειώνει και καταστρέφει το μύρο, αν και βέβαια το θείο μύρο είναι απαθές· αλλ' αυτό που θα πάθαινε, αν ήταν παθητό, αχρειωνόμενο, αυτό οπωσδήποτε θα πάθει αυτός που το τοποθέτησε σε τέτοιο σκεύος και δεν απομακρύνεται από την αμαρτία. Ο πλεονέκτης να σταματήσει στο εξής την πλεονεξία του, αλλά και να δίνει από όσα έχει σε εκείνους που δεν έχουν. Γιατί, αν δεν το κάνει αυτό, δεν θα διαφύγει τη θεία οργή, και αν δεν διαφύγει τη θεία οργή, πώς θα υποδεχθεί το θείο σπέρμα; Γιατί προς εκείνους που ερώτησαν, πώς θα αποφύγομε τη θεία οργή, ο Ιωάννης, ο Πρόδρομος του Κυρίου, έλεγε· «όποιος έχει δύο χιτώνες να προσφέρει τον ένα σε εκείνον που δεν έχει, και όποιος έχει τρόφιμα να κάνει το ίδιο».

Και γενικά ο καθένας σας τ' αγκάθια και τα τριβόλια της αμαρτίας που έθρεψε μέσα του με την εμπάθη και φιλήδονη ζωή να τα ξερριζώσει με τη μετάνοια. Γιατί έτσι θα καλλιεργήσει τον εαυτό του και θα ετοιμασθεί για την υποδοχή τού σωτήριου σπέρματος και, αφού το λάβει, θα τελεσφορήσει και θα καρποφορήσει την αιώνια ζωή, για την οποία ζωή όχι μόνο τις ορέξεις τού σώματος αλλά, αν χρειασθεί, και την ίδια τη ζωή μας να προσφέρομε, γιατί έτσι θ' ακολουθήσομε τα δεσποτικά ίχνη και θα γίνομε μέτοχοι τής με τη χάρη του Χριστού δόξας και βασιλείας, ζώντας μαζί μ' αυτόν και δοξαζόμενοι μαζί του αιώνια.

Και μάρτυράς μας αδιάψευστος είναι ο κορυφαίος των μαρτύρων, ο θαυματουργός και μυροβλύτης Δημήτριος, στου οποίου την εικόνα γονατίζουν και παρίστανται χαρούμενοι βασιλείς και ιερείς, επειδή ακολούθησε τα δεσποτικά ίχνη με τον βίο και τον λόγο και τα πάθη, τού οποίου ευπρόσδεκτος πανηγυριστής και κοινωνός τής προκηρυσσόμενης ήδη τελετής θα είναι όχι γενικά οποιοσδήποτε, αλλ' όποιος έχει προετοιμασθεί με τη μετάνοια. Γιατί, αυτός που απομακρύνθηκε από κάθε υλική προσπάθεια και, σύμφωνα με τον Πάυλο, απέδειξε τον εαυτό του ολόκληρον ευωδία σε τέτοιο βαθμό, ώστε μετά την άθληση ν' αναδείξει και τη σορό του πηγή ευωδέστατων μύρων, πώς θα δεχθεί να χορεύει γύρω του

και να αναπέμπει ύμνους αυτόν που αναδίδει εμπάθη ύλη και εκπέμπει σαπίλα από αθεράπευτους μώλωπες αμαρτημάτων; Γιατί, σύμφωνα μ' αυτό που έχει γραφεί, «δεν είναι ωραίος ο ύμνος των μαρτύρων σε στόματα αμαρτωλών». Ωστε λοιπόν, προεορτάζοντας, ας προκαθαρίσομε επίσης τους εαυτούς μας για την επερχόμενη κύρια ημέρα τής πανηγύρεως του μεγαλομάρτυρα, ώστε, αφού ευφρανθούμε πνευματικά με την ανάμνηση των άθλων του για τον Χριστό και τον πριν από τους άθλους κατά Χριστόν βίο του και ευφρανθούμε μαζί μ' αυτόν, να λάβομε αυτό αρραβώνα τής ελπιζόμενης από μας συμβίωσης μαζί με τους αιώνια ευφραϊνόμενους στους ουραμούς.

Αυτή τη συμβίωση είθε να επιτύχομε όλοι μας με τις πρεσβείες τού πολιούχου τής πόλης μας και Χριστομάρτυρα προς δόξα τού Πατέρα και τού Υιού και τού αγίου Πνεύματος, τώρα και πάντοτε και στους αιώνες των αιώνων. Γένοιτο.

(Πηγή: Γρηγορίου Παλαμά Έργα, ΕΠΕ, τόμος 11, Πατερικαί Εκδόσεις «Γρηγόριος ο Παλαμάς»)

Πηγή:

http://kirigmata.blogspot.com/2013/10/blog-post_4192.html#ixzz4Mv0m6z1u